

HRVATSKI SABOR

KLASA: 018-01/21-01/04

URBROJ: 65-21-02

Zagreb, 1. listopada 2021.

Hs**NP*018-01/21-01/04*65-21-02**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o provedbi Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s točkom 6. podtočkom 8. Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini ("Narodne novine", broj 118/18), dostavilo Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, aktom od 23. rujna 2021. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA
Trg N.Š. Zrinskog 7-8
10000 Zagreb

KLASA: 018-02/21-20/1
URBROJ: 521-II-01-01-21-47
Zagreb, 23. rujna 2021.

Hs**NP*018-01/21-01/04*521-21-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 30-09-2021		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
018-01/21-01/04	65	
Uredbeni broj	Pril.	Vrij.
521-21-01	Spa	-

HRVATSKI SABOR
gospodin Gordan Jandroković
predsjednik

PREDMET: Izvješće o provedbi Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu
- dostavlja se

Poštovani gospodine predsjedniče,

sukladno Deklaraciji Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini (NN 118/2018, čl.6. st.8.), priloženo dostavljamo Izvješće o provedbi Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu.

S poštovanjem,

MINISTAR

dr. sc. Gordan Grlić Radman

na znanje:

- gospođi mr.sc. Zdravki Bušić,
predsjednici Odbora Hrvatskoga sabora za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Izvješće o provedbi Deklaracije o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu

Deklaracija o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Deklaracija) donesena je u Hrvatskom saboru 14. prosinca 2018. (Narodne novine 118/2018). Oslanjajući se na Ustav i na druge pozitivne propise koji dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamče osobitu skrb i zaštitu hrvatske države, Deklaracija u svojoj preambuli naglašava važnost jednakopravnosti triju konstitutivnih naroda i njihove legitimne i razmjerne zastupljenosti te potvrđuje potporu Bosni i Hercegovini na njezinu europskom i euroatlantskom putu.

U svrhu realizacije ustavnih, zakonskih i strateških dokumenata te međunarodnih obveza Hrvatske u odnosu na Hrvate u Bosni i Hercegovini te daljnjeg jačanja odnosa s tom državom, Hrvatski je sabor pred nadležna nacionalna tijela postavio određene ciljeve i zadaće. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova određeno je kao tijelo koje Hrvatskom saboru jednom godišnje podnosi izvješće o ostvarivanju ciljeva navedenih u Deklaraciji, a za potrebe izrade predmetnog izvješća na godišnjoj razini prikuplja očitovanja nadležnih nacionalnih tijela o realizaciji ciljeva koje pred njih postavlja Deklaracija.

Prvo takvo izvješće izrađeno je za 2019. godinu, a prihvaćeno je na 4. sjednici Hrvatskoga sabora koja je održana 15. prosinca 2020. godine.

U svom djelovanju Hrvatska podupire suverenitet, integritet i teritorijalnu cjelovitost Bosne i Hercegovine, kao države dvaju entiteta i triju konstitutivnih naroda i ostalih građana. Svestrani partnerski odnosi s Bosnom i Hercegovinom, jednakopravnost Hrvata kao jednog od triju konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini i rad na poboljšanju njihovog položaja i uvjeta za život te euroatlantski put Bosne i Hercegovine, glavne su odrednice pristupa Vlade. Hrvatska je stalan i pouzdan partner Bosni i Hercegovini, kako zbog dobrosusjedskih odnosa, tako i zbog Hrvata kao jednog od njezinih konstitutivnih naroda.

Unatoč činjenici da je 2020. godina bila obilježena dotad nezapamćenim i neslućenim razmjerima globalne pandemije COVID-19 i snažnim negativnim utjecajem na društvena, politička i gospodarska kretanja te činjenici da je Republika Hrvatska bila pogođena razornim potresima u ožujku u glavnom gradu Zagrebu i u prosincu u Sisačko-moslavačkoj županiji, fokus s ovih pitanja koja su nastavila biti od posebnog interesa nikada se nije smanjivao.

Dapače, Vlada Republike Hrvatske je svoj novi mandat zacrtala Programom Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. kojim je istaknuto da će Vlada s pozornošću skrbiti o položaju Hrvata u Bosni i Hercegovini, kao i o hrvatskim nacionalnim zajednicama u susjednim zemljama.

U pogledu Hrvata u Bosni i Hercegovini, susjednim zemljama i u iseljeništvu, Programom Vlade Republike Hrvatske definirano je da će težište hrvatske vanjske politike prema Bosni i Hercegovini biti zalaganje za ustavnu ravnopravnost Hrvata u Bosni i Hercegovini, kao i za unaprijeđenje njihova položaja i kvalitete života. Jednako tako, snažno će se podupirati svi projekti hrvatskih institucija koji doprinose očuvanju konstitutivnog statusa Hrvata u Bosni i

Hercegovini (kultura, znanost, zdravstvo, branitelji – prava pripadnika HVO-a), ali i nastaviti senzibilizirati cjelokupnu hrvatsku i međunarodnu javnost s poteškoćama s kojima se Hrvati suočavaju u ostvarivanju svojih, ustavno i zakonski, zajamčenih prava. Ulaganjem u obrazovanje, povećanjem broja stipendija te potporom poduzetničkim inicijativama stvarat će se preduvjeti za ostanak mladih ljudi. U svrhu gospodarskog napretka poticati će se bolja suradnja tvrtki iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine te inicirati investicije hrvatskih kompanija u Bosnu i Hercegovinu. Jačat će se sve oblike suradnje – kulturne, obrazovne, gospodarske s Hrvatima u Bosni i Hercegovini, ali i programska i projektna suradnja s predstavnicima lokalne izvršne vlasti u Bosni i Hercegovini gdje Hrvati nemaju svoje predstavnike.

Također, Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (u daljnjem tekstu: Strategija), čiji je proces izrade dovršen tijekom 2020. godine, kao najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske. Navedena Strategija kao jedan od strateških ciljeva zacrtava „Globalnu prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske“ uz Prioritetno područje javnih politika za taj strateški cilj „*Jačanje položaja Hrvata Bosne i Hercegovine i hrvatskih manjina te zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske*“.

U tom pogledu, u Strategiji koja sadrži dugoročnu viziju razvoja u desetogodišnjem razdoblju, pojašnjava se da je u članku 10. Ustava Republike Hrvatske navedeno da „Republika Hrvatska štiti prava i interese svojih državljana koji žive ili borave u inozemstvu i promiče njihove veze s domovinom“ te da se „dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamči (se) osobita skrb i zaštita Republike Hrvatske“. U tom smislu, osobito područje aktivnosti bit će jačanje zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske te promicanje interesa Hrvata izvan Hrvatske. To se osobito odnosi na Hrvate u susjednoj Bosni i Hercegovini, u kojoj je hrvatski narod jedan od triju konstitutivnih naroda, a Hrvatska je potpisnica i jamac Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma, čiji je sastavni dio Ustav Bosne i Hercegovine. Hrvatska će nastaviti poduzimati aktivnosti i podupirati programe i projekte značajne za unaprjeđenje položaja i kvalitete života Hrvata Bosne i Hercegovine kao i za osiguravanje uvjeta za njihov održivi ostanak u toj zemlji. To pretpostavlja i njihovu punu političku participaciju i očuvanje identiteta, ali i stvaranje čvrstih temelja za njihov razvoj i prosperitet, u suodnosu s unutarnjim razvojem i napretkom Bosne i Hercegovine.

Prioriteti politike na području jačanja položaja Hrvata Bosne i Hercegovine i hrvatskih manjina te zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske u smislu Strategije su: očuvanje identiteta Hrvata izvan Hrvatske, skrb za njihova prava i jačanje veza i suradnje s hrvatskim zajednicama i zemljama u kojima žive, unaprjeđenje položaja i kvalitete života Hrvata Bosne i Hercegovine te zaštita hrvatskih manjina u drugim državama.

U prvoj polovici 2020. godine, Republika Hrvatska prvi je puta predsjedala Vijećem Europske unije. Hrvatsko je Predsjedništvo svojim programom predsjedanja zacrtalo da će ulagati znatne napore u svrhu postizanja odgovarajućih političkih odluka zasnovanih na potvrđenoj europskoj perspektivi kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja za članstvo u Uniji, te na punom i dosljednom ispunjavanju utvrđenih kriterija, uključujući i mogući napredak Bosne i Hercegovine prema statusu kandidata za članstvo.

Aktivnosti predsjednika Vlade

Predsjednik Vlade Andrej Plenković se tijekom 2020. godine kontinuirano zalagao za poštivanje odredbi, „slova i duha“ Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma radi ostvarivanja ravnopravnog položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini, za funkcionalnost i stabilnost Bosne i Hercegovine te za njezin europski i atlantski put kojega je Hrvatska snažna zagovornica.

Uvažavajući ustavnu i nacionalnu dužnost zaštite Hrvata u Bosni i Hercegovini, kao i činjenicu da je Hrvatska jedna od supotpisnica Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma, predsjednik Vlade sustavno je predvodio napore za djelotvornu zaštitu i poboljšanje položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini. U 2020. godini, poseban izazov bio je izbijanje epidemije bolesti COVID-19 koja je imala gospodarske, društvene i zdravstvene posljedice te zatvaranje granica uslijed suzbijanja pandemije. Vlada je tijekom 2020. godine vodila posebnu brigu za pomoć Hrvatima i institucijama u Bosni i Hercegovini u zahtjevnim okolnostima pandemije. Radi rješavanja otvorenih pitanja, osobito u svrhu zagovaranja izmjene Izbornog zakona, predsjednik Vlade redovito se konzultirao s predstavnicima hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, s predsjednikom Hrvatskog narodnog sabora i zamjenikom predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Draganom Čovićem, kao i s drugim političkim i vjerskim dužnosnicima.

Odrednica državne politike je unaprjeđenje položaja i života Hrvata u Bosni i Hercegovini. Pritom je ključni prioritet izmjena Izbornog zakona za opće izbore koji će se održati 2022. godine, kako bi se spriječila ponovna diskriminacija Hrvata. Uz redovite aktivnosti, predsjednik Vlade je u svim razgovorima zagovarao promjene Izbornog zakona radi osiguranja legitimne političke zastupljenosti, ravnopravnosti i konstitutivnosti hrvatskog naroda koja proizlazi iz Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma.

Predsjednik Vlade je u svojim javnim istupima u hrvatskim, bosanskohercegovačkim i drugim medijima isticao kako je Bosna i Hercegovina susjedna i prijateljska zemlja u kojoj su Hrvati konstitutivan narod te podizao svijest o potrebi ostvarivanja ravnopravnog položaja hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Tijekom hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije, osobito na razini Europskog vijeća, kao i u okviru aktivnosti u Sjevernoatlantskom savezu i Ujedinjenim narodima, Hrvatska se zalagala za funkcionalnost i stabilnost Bosne i Hercegovine te za europski i atlantski put Bosne i Hercegovine na dobrobit sva tri konstitutivna naroda.

Kod donošenja zajedničkog europskog odgovora na gospodarske, društvene i zdravstvene posljedice krize uzrokovane epidemijom bolesti COVID-19, Hrvatska se na najvišoj razini zalagala i za jačanje otpornosti država u jugoistočnoj Europi, a osobito Bosne i Hercegovine. Isto tako, kao najsnažnija zagovornica europskog puta Bosne i Hercegovine, Hrvatska je ukazivala na nužnost provedbe reformi i ispunjavanja svih potrebnih kriterija za dobivanje statusa države kandidatkinje za članstvo u EU, a što je bitan korak prema njezinoj punoj institucionalnoj i gospodarskoj integraciji u Europsku uniju.

Predsjednik Vlade u svojim međunarodnim nastupima isticao je i pojašnjavao politiku Hrvatske spram Bosne i Hercegovine. U kontaktu sa zastupnicima u Europskom parlamentu te s

Europskom komisijom, kao i u diplomatskim i političkim razgovorima s članovima Europskog vijeća, zalagao se da pitanje Bosne i Hercegovine ostane čvrsto u fokusu Europske unije.

Na svojim sjednicama tijekom 2020. godine, Vlada je nastavila podržavati obrazovne, kulturne i zdravstvene institucije: Sveučilište u Mostaru, Sveučilišnu kliničku bolnicu i Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru, kao i institucije Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini. U 2020. godini sredstva potpore za programe i projekte Hrvata u Bosni i Hercegovini iznosila su 24,5 milijuna kuna. Od tog iznosa, tri milijuna kuna usmjereno je na suzbijanje epidemije bolesti COVID-19 kroz pomoć dvanaest zdravstvenih ustanova: županijskim bolnicama u Novoj Biloj i Orašju, općoj bolnici u Jajcu te domovima zdravlja u Kiseljaku, Mostaru, Žepču, Odžaku, Tomislavgradu, Širokom Brijegu, Posušju, Grudama i Ljubuškom. Programima, projektima i stipendijama potiče se gospodarski razvoj, ostanak mladih pripadnika hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini te povratak onih koji su iselili.

Tijekom hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije, u prvoj polovici 2020. godine, Hrvatska je predstavila četiri prioriteta. Važna tema u okviru predsjedanja bila je europska politika proširenja pa je Hrvatska u svibnju 2020. godine organizirala u Zagrebu sastanak na vrhu (Zagrebački summit) koji je u europski fokus stavio europsku perspektivu država zapadnog Balkana. Hrvatskoj je posebno važna tema napretka Bosne i Hercegovine, zbog konstitutivnosti hrvatskog naroda u njoj te zbog čvrstih povijesnih, gospodarskih i drugih bilateralnih veza.

U 2020. godini izrađivala se Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine koja sadrži i prioritetno područje politika Vlade koje se odnosi na jačanje položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini. Strategija je usmjerena na daljnje aktivnosti, programe i projekte koji će pridonijeti unaprjeđenju položaja i kvalitete života Hrvata u Bosni i Hercegovini te osigurati uvjete za njihov ostanak u zemlji, uz očuvanje identiteta te uz punu političku participaciju.

Predsjednik Vlade u svojim je nastupima na temu Bosne i Hercegovine isticao i pitanje ilegalnih migracija, pri čemu je naglašavao kako Hrvatska nikad neće rješavati taj problem podizanjem žice između Hrvatske i Bosne i Hercegovine, nego kroz bilateralnu suradnju nadležnih službi i učinkovito djelovanje hrvatske granične policije.

Uz praćenje lokalnih izbora u Bosni i Hercegovini, predsjednik Vlade pozdravio je održavanje lokalnih izbora u Mostaru nakon 12 godina neodržavanja.

Najznačajnije aktivnosti:

- **12. veljače 2020.** predsjednik Vlade sudjelovao je na poslovnom forumu Udruge Prsten koji je održan na temu „Obrazovanje i poduzetništvo: izazovi hrvatske budućnosti“. U svojem obraćanju istaknuo je važnost prilagodbe obrazovnih sustava tržištima rada u globalnoj konkurenciji te kako je ključno, i za Hrvatsku i za Bosnu i Hercegovinu, poticati znanje, učinkovitost, inovativnost i kreativnost. Forum je bio prigoda za informiranje što poduzetnici podrijetlom iz Bosne i Hercegovine čine za hrvatsko

gospodarstvo, za zapošljavanje i rast BDP-a. Istaknuo je isto tako da Hrvatska na brojne načine pomaže Hrvatima u Bosni i Hercegovini, od projekata do stipendija.

- **5. lipnja 2020.** predsjednik Vlade posjetio je Mostar, u kojemu se sastao s predsjedateljem Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Draganom Čovićem. Tijekom posjeta naglasio je da je hrvatska trajna obveza i konstantna politika osigurati ravnopravnost Hrvata u Bosni i Hercegovini, kako bi Hrvati bili legitimno i adekvatno zastupljeni u svim institucijama. Ponovio je da se Hrvatska zalaže za rješenja koja će biti prihvaćena od svih naroda i političkih stranaka, a s ciljem učinkovitog funkcioniranja Bosne i Hercegovine. Tijekom posjeta, predsjednik Vlade posjetio je Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru.
- Istoga dana, predsjedniku Vlade dodijeljen je Večernjakov pečat za kategoriju „Osoba godine u svijetu u 2020. godini“. Nagradu je primio u Hrvatskom domu Hercega Stjepana Kosače, za promicanje europskog puta Bosne i Hercegovine i isticanje na europskoj razini pitanja ravnopravnosti hrvatskog naroda. Predsjednik Vlade u prigodnom govoru je rekao da je ambicija hrvatske Vlade pomoći Bosni i Hercegovini na europskom i atlantskom putu, poduprijeti političke i gospodarske reforme te jačati bilateralne odnose uz zauzimanje za punu ravnopravnost svih konstitutivnih naroda i svih drugih građana Bosne i Hercegovine.
- Predsjednik Vlade i predsjednik Doma naroda Parlamenta BiH položili su kamen temeljac za buduću tvornicu Podravke za preradu rajčice kod Mostara. Na obilježavanju početka izgradnje tvornice prisustvovali su i predsjednici vlada Zapadno-hercegovačke i Hercegovačko-neretvanske županije te gradonačelnik Grada Mostara Ljubo Bešlić.
- **14. rujna 2020.** predsjednik Vlade prisustvovao je svečanoj misi u prigodi ustoličenja mons. Petra Palića, mostarsko-duvanjskog biskupa i apostolskog upravitelja Trebinjsko-mrkanske biskupije. Predsjednik Vlade se isti dan našao i s dopredsjednikom Doma naroda Parlamenta BiH Draganom Čovićem.
- **16. rujna 2020.** predsjednik Vlade održao je u Zagrebu radni sastanak s Miloradom Dodikom, članom Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Glavne teme razgovora bile su prometno povezivanje Hrvatske i Bosne i Hercegovine, uz poseban naglasak na izgradnju novog cestovnog mosta kod Gradiške i pristupnih prometnica. Predsjednik Vlade istaknuo je važnost povratka prognanih Hrvata te zaštitu njihove imovine. Potvrđeno je da će trasa autoceste Banja Luka – Prijedor ići alternativnim pravcem, da će se zaštititi imovina Hrvata i izbjeći rušenje njihovih kuća.
- **28. rujna 2020.** predsjednik Vlade primio je u posjet predstavnike Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, prvog zamjenika predsjedavajućeg Doma naroda Bakira Izetbegovića i drugog zamjenika predsjedavajućeg Doma naroda Dragana Čovića, kao i zamjenicu predsjedavajućeg Vijeća ministara i ministricu vanjskih poslova Bosne i Hercegovine Biseru Turković. Tijekom sastanka nastavljen je

dijalog o budućnosti Bosne i Hercegovine, o položaju Hrvata, zakonskim rješenjima, ravnopravnosti i političkoj zastupljenosti Hrvata.

- **6. listopada 2020.** predsjednik Vlade sastao se s banjolučkim biskupom Franjom Komaricom te razgovarao o otvorenim pitanjima na području Banjolučke biskupije. Istaknuta je važnost nastavka kulturnih i vjerskih projekata važnih za položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini, koji se podupiru putem Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Potom je, 8. listopada 2020. godine na sjednici Vlade, slijedom zahtjeva banjalučkog biskupa 29. srpnja 2020. godine, donesena odluka o financijskoj pomoći za potrebe funkcioniranja Srednje medicinske škole pri Katoličkom školskom centru „Ivan Pavao II“ u Bihaću.
- **15. prosinca 2020.** povodom **25. godišnjice potpisivanja Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma**, predsjednik Vlade sudjelovao je na Međunarodnoj videokonferenciji u organizaciji Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Ministarstva vanjskih i europskih poslova. Na konferenciji je predsjednik Vlade naglasio da Hrvatska, kao jedna od supotpisnica Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma, ima obvezu poštovati i promicati ispunjavanje Sporazuma. To ostaje visoko na dnevnom redu hrvatske državne politike, a što je potvrđeno i tijekom hrvatskog predsjedanja Vijećem EU. Ponovljena je snažna potpora Hrvatske euroatlantskom putu Bosne i Hercegovine.
- **17. prosinca 2020.** predsjednik Vlade obratio se građanima Grada Mostara uoči lokalnih izbora, koji su se održavali prvi put nakon 12 godina. U svojoj video-poruci naglasio je da je Mostar važan bosanskohercegovački grad u političkom, gospodarskom, znanstvenom, kulturnom i sportskom smislu te rekao da Hrvati u Bosni i Hercegovini moraju ostati okupljeni oko politike zajedništva kako bi popravili vlastiti politički položaj.

Aktivnosti Ministarstva vanjskih i europskih poslova

Tijekom 2020. godine Ministarstvo vanjskih i europskih poslova nastavilo se snažno zalagati za afirmaciju načela konstitutivnosti naroda u BiH i uspostavu stvarne jednakopravnosti s posebnim fokusom na potrebnu žurnu izmjenu Izbornog zakona. Jednako tako Ministarstvo je bilo usredotočeno i na jačanje sveopćeg položaja Hrvata Bosne i Hercegovine, te je kontinuirano aktivno podržavalo euroatlantske integracije Bosne i Hercegovine i radilo na poboljšanju bilateralnih odnosa uključujući kroz konzultacije kako o proširivanju suradnje, tako i o otvorenim pitanjima.

Ministarstvo je nastavilo davati snažan doprinos u ispunjavanju ustavne obveze Republike Hrvatske koja proizlazi iz Članka 10. Ustava Republike Hrvatske pružajući posebnu skrb i zaštitu vezano za politički, društveni i gospodarski položaj Hrvata Bosne i Hercegovine.

U okviru europskih institucija, na stručnoj i političkoj razini, Hrvatska se i u 2020. godini nastavila aktivno zauzimati za afirmaciju ustavnog načela konstitutivnosti naroda te za potrebu

reformu Izbornog zakona Bosne i Hercegovine koja će omogućiti legitimnu zastupljenost na svim razinama vlasti, uključujući i Predsjedništvo Bosne i Hercegovine. U sklopu tih nastojanja, Hrvatska kontinuirano upoznaje svoje europske partnere s važnošću očuvanja ustavne strukture zemlje te sa značajem izmjene Izbornog zakona u Parlamentarnoj skupštini BiH, u skladu s Ustavom BiH te uvažavajući odluku Ustavnog suda BiH u predmetu U-23/14 (Presuda u predmetu Ljubić). Hrvatska se aktivno zauzima za približavanje Bosne i Hercegovine članstvu u Europskoj uniji, pritom pojašnjavajući kompleksnost njezina uređenja, sudjelujući u raspravama kako bi se pronašla odgovarajuća rješenja za uspješnu europsku budućnost te promičući koncept ravnopravnosti konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini kao temelja političke stabilnosti i daljnjeg napretka zemlje, ustrajući pritom da se navedeno uključi i u službene dokumente Vijeća Europske unije.

Shvaćajući izuzetnu važnost koju će 2021. godina, kao posljednja neizborna godina uoči općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, imati za budući položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini i njihovo legitimno političko predstavljanje, Republika Hrvatska snažno je, i na svim razinama, ukazivala na potrebu postizanja političkog konsenzusa ključnih političkih stranaka u Bosni i Hercegovini o okviru Izbornog zakona kako bi se kroz njega osigurala eliminacija svih oblika nejednakosti i diskriminacije u izbornom procesu i realizacija jednakopravnosti svih konstitutivnih naroda uz puno poštovanje prava svih građana Bosne i Hercegovine.

Na sastancima Vijeća za vanjske poslove u 2020. godini, ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman kontinuirano je skretao pozornost na nužnost većeg fokusa na Bosnu i Hercegovinu i potrebu šire i sadržajnije rasprave o Bosni i Hercegovini. Paralelno s time, krajem 2020. godine Hrvatska je pristupila nekolicini zemalja članica Europske unije iz šireg susjedstva s prijedlogom izrade zajedničkog *non-papera* o Bosni i Hercegovini, sa zajedničkim ciljem stabilne i funkcionalne Bosne i Hercegovine, spremne na poduzimanje nužnih reformi u svrhu dobivanja statusa kandidata u što skorijem roku.

Tijekom 2020. godine, u okviru svih razgovora s relevantnim sugovornicima iz Europske unije, ali i šire, argumentirano se pojašnjavao kako su dugoročni politički sukobi i blokade koje ometaju napredak u drugim područjima, uvelike rezultat neriješenih pitanja oko Izbornog zakona. Također, opetovano je ukazivano na potrebu da pristup Bosni i Hercegovini bude specifičan i krojen po mjeri, uzimajući pritom u obzir i utjecaje trećih zemalja te geopolitičke posljedice pandemije.

Republika Hrvatska poticala je sve političke čelnike u Bosni i Hercegovini da zajedničkim snagama nastave raditi na rješenjima koja će osigurati stabilne, demokratske i funkcionalne institucije sposobne za ključne reforme i ispunjavanje 14 prioriteta iz Mišljenja Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji.

Politički dogovor dvaju čelnika vodeće hrvatske i vodeće bošnjačke političke stranke, Dragana Čovića i Bakira Izetbegovića, iz lipnja 2020. godine, zacrtao je put prema izmjenama Izbornog zakona. Tada su potpisana dva sporazuma - Politički sporazum o načelima izmjena i dopuna

Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i Politički sporazum za Grad Mostar, od kojih je potonji rezultirao održavanjem lokalnih izbora u Mostaru 20. prosinca 2020., prvi put nakon 12 godina. Oba Sporazuma potpisana su u prisutnosti predstavnika međunarodne zajednice (veleposlanika SAD-a u BiH Erica Nelsona, voditelja Izaslanstva EU i posebnog predstavnika EU u BiH Johanna Sattlera, veleposlanika Velike Britanije u BiH Matthewa Fielda, visokog predstavnika međunarodne zajednice u BiH Valentina Inzka te šefice misije OEES-a u BiH Kathleen Kavalec). Hrvatska je u svim međunarodnim kontaktima, na sastancima u EU i NATO-u, kao i u dokumentima koji su s istih proizlazili, inzistirala na važnosti implementacije Sporazuma o načelima izmjena i dopuna Izbornog zakona Bosne i Hercegovine kao osnove za stvarnu promjenu u zemlji. Također, svjesna važnosti konstruktivne suradnje koja ima potencijal dovesti do relaksiranja političke situacije u zemlji i pozitivnih promjena za sve građane Bosne i Hercegovine, Republika Hrvatska pozivala je na daljnji otvoreni dijalog sa, i unutar, Bosne i Hercegovine te naglašavala važnost potpore međunarodne zajednice provedbi oba dogovora političkih čelnika u Bosni i Hercegovini.

U okviru Vijeća sigurnosti UN-a Hrvatska redovito na konstruktivan način sudjeluje u raspravama i poziva na otvoren dijalog o Bosni i Hercegovini. U svibnju te u studenome 2020. godine održane su redovite šestomjesečne rasprave u Vijeću sigurnosti UN-a o stanju u Bosni i Hercegovini. Na sastanku u studenome 2020. godine također je obnovljena autorizacija za nastavak djelovanja međunarodnih stabilizacijskih snaga - EUFOR ALTHEA. U studenome je održan i dodatan sastanak u Arria formatu posvećen 25. obljetnici Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma, kojeg je organizirala Ruska Federacija. Republika Hrvatska na raspravama i sastancima u okviru Vijeća sigurnosti UN-a sudjeluje u nacionalnom svojstvu, ali i kao članica Europske unije. Hrvatska, pored svoje nacionalne izjave, sudjeluje u pripremi izjave Europske unije kojoj se priključuje. U svim intervencijama kontinuirano je naglašavana podrška Daytonsko-pariškom mirovnom sporazumu te suverenitetu i teritorijalnom integritetu Bosne i Hercegovine, uz nužnost poštivanja jednakopravnosti i nediskriminacije svih triju konstitutivnih naroda te svih ostalih građana Bosne i Hercegovine.

Unutar Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OEES) Hrvatska se redovito uključuje u teme koje su važne za položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini, a u Vijeću Europe redovito sudjeluje u raspravama o provedbi odluke Europskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine, u kojima naglašava da je pri provedbi predmetne i povezanih odluka važno voditi računa o tome da ta presuda traži uklanjanje diskriminacije u izbornom procesu, ali ne i napuštanje mehanizama podjele vlasti. Skrećući pozornost na nužnost da svi konstitutivni narodi i građani imaju mogućnost izabrati svoje legitimne predstavnike, kao i kandidirati se na izborima, Republika Hrvatska dodatno ukazuje i na potrebu implementacije odluke Ustavnog suda BiH U-23/14.

U prvoj polovici 2020. godine Republika Hrvatska prvi je puta predsjedala Vijećem Europske unije u uvjetima do tada nezamislivih izazova. Uz to što je bila pogođena razornim potresom u Zagrebu u ožujku, Hrvatska se na čelu Europske unije morala suočiti i s globalnom pandemijom. Takve okolnosti predsjedanja ne pamte ni najiskusnije i najstarije države članice Europske unije. Tijekom predsjedanja hrvatsko je Predsjedništvo nesmanjenom solidarnošću i

usredotočenošću ustrajno radilo na konkretizaciji europske perspektive zemalja u susjedstvu, uvijek na temelju jasnih i zacrtanih kriterija za članstvo u Europskoj uniji. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova bilo je jedna od ključnih koordinacijskih institucija u pripremi i provedbi predsjedanja Vijećem Europske unije. Republika Hrvatska se zalagala da se pomogne Bosni i Hercegovini u ispunjavanju prioriteta iz Mišljenja Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji, a kako bi se mogao razmatrati status kandidata za članstvo za Bosnu i Hercegovinu. U tom smislu poticali smo unutar Vijeća da se zadrži fokus na nužnosti i prepozna važnost i potreba da se potaknu i žurno provedu izmjene Izbornog zakona, kako bi se omogućilo legitimno predstavljanje konstitutivnih naroda i svim građanima osiguralo nediskriminirajuće sudjelovanje u izbornom procesu te unaprijedila kvaliteta samog izbornog procesa. To je važno i kao jedan od ključnih prioriteta iz Mišljenja Europske komisije ali i kao preduvjet da se sustavnije potakne napredak u drugim reformskim područjima. Pri tome se redovito isticalo da Bosna i Hercegovina i njezino društvo, u kojemu su još uvijek duboke posljedice tragičnog sukoba, jedino gradeći na temeljima mirovnog sporazuma mogu uspjati ostvariti nužne pretpostavke za učinkovito približavanje Europskoj uniji.

Euroatlantski put Bosne i Hercegovine jedan je od ključnih vanjskopolitičkih ciljeva. Podrška tom cilju izravna je podrška i Hrvatima u Bosni i Hercegovini koji u tome vide jasnu stratešku orijentaciju.

U svibnju 2020. godine, na inicijativu hrvatskog Predsjedništva, održan je Zagrebački sastanak na vrhu čelnika Europske unije i zapadnog Balkana što je ujedno i najznačajniji politički uspjeh predsjedanja. Poslana je snažna politička poruka podrške svim zemljama zapadnog Balkana, pa tako i Bosni i Hercegovini, na njihovom putu prema Europskoj uniji. Usvojena je i Zagrebačka deklaracija u kojoj Europska unija još jednom potvrđuje potporu europskoj perspektivi zapadnog Balkana te daljnjem jačanju političkog dijaloga s njima. Ujedno je istaknuta snažna solidarnost sa zapadnim Balkanom u suočavanju s pandemijom virusa COVID-19 i posljedicama koje će ostaviti na društveno-gospodarski razvoj te je s tom svrhom predstavljen Europski investicijski plan za zapadni Balkan.

Povodom 25. godišnjice potpisivanja Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma, u prosincu 2020. godine, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova organiziralo je, zajedno s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti, Međunarodnu videokonferenciju „Naslijeđe mira - 25 godina Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma“. Konferencija je okupila brojne političke i akademske dužnosnike iz Hrvatske, regije i svijeta, a među njima i pregovarače Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma iz Europe i SAD-a. Hrvatska je, kao jedna od potpisnica Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma, obvezna poštivati i promicati njegovo ispunjavanje što kontinuirano zauzima visoko mjesto na dnevnom redu hrvatske državne politike. Organizacijom ovakvog događaja Hrvatska je još jednom iskazala podršku Bosni i Hercegovini na njenom euroatlantskom putu, ali i ukazala na potrebu razumijevanja i poštivanja jednakopravnosti triju konstitutivnih naroda kao temelja stabilnosti, funkcionalnosti i europskog puta zemlje. Ova Konferencija nije samo obilježila obljetnicu Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma, već je dala i mogućnost da se kroz iskrenu, uključivu i sveobuhvatnu raspravu razmotre svi aspekti Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma, imajući u vidu

najbolje interese i prosperitet Bosne i Hercegovine, njezina tri konstitutivna naroda i svih njezinih građana.

Bosna i Hercegovina pripada među Hrvatskoj najvažnije susjedne zemlje. Zbog dužine granice, zbog hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, zbog gospodarskih veza i sigurnosti, stabilna i prosperitetna Bosna i Hercegovina, s perspektivom članstva u Europskoj uniji, strateški je interes Hrvatske. Cilj Republike Hrvatske je graditi bilateralne odnose na temelju konstruktivnog dijaloga, međusobnog uvažavanja i poštivanja međunarodnog prava. Uobičajeno vrlo intenzivna dinamika bilateralnih kontakata tijekom 2020. godine bila je tek neznatno smanjena radi utjecaja pandemije COVID-19 što svjedoči o snažnoj međusobnoj usredotočenosti dviju zemalja u mnogim aspektima.

Tijekom 2020. godine ostvareni su sljedeći bilateralni susreti i posjeti na ministarskoj razini i razini državnih tajnika:

- **27. veljače 2020.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman održao je bilateralni sastanak s ministricom vanjskih poslova BiH Biserom Turković na marginama ministarske konferencije Višegradske skupine
- **8. svibnja 2020.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman održao je videokonferenciju s predsjedavajućim Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH i predsjednikom Hrvatskog narodnog sabora BiH Draganom Čovićem, na kojoj su sudjelovali i državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas te državna tajnica za političke poslove u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Zdravka Bušić
- **8. lipnja i 10. srpnja 2020.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman primio je u posjet banjolučkog biskupa Franju Komaricu
- **29. kolovoza 2020.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman posjetio je Orašje kao izaslanik predsjednika Vlade na otvaranju manifestacije 25. Dana hrvatskog filma „Ivo Gregurević“. U sklopu posjeta razgovarao je sa zamjenikom predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH i predsjednikom Hrvatskog narodnog sabora BiH Draganom Čovićem te predsjednikom Posavske županije u BiH Đurom Topićem
- **17. rujna 2020.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman sudjelovao je na svečanosti potpisivanja ugovora za nastavak gradnje franjevačkog samostana sv. Marka evandelistu u Plehanu
- **22. listopada 2020.** državna tajnica za Europu u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Andreja Metelko-Zgombić održala je u Sarajevu bilateralne političke konzultacije sa zamjenikom ministrice vanjskih poslova BiH Josipom Brkićem
- **2. studenoga 2020.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman u Mostaru je posjetio Građevinski fakultet, a na kampusu Sveučilišta u Mostaru održao je predavanje na temu „25 godina Dayton“

- **17. studenoga 2020.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman primio je u službeni posjet zamjenika predsjedavajućeg Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH i predsjednika Hrvatskog narodnog sabora BiH Dragana Čovića
- **27.- 28. studenoga 2020.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman i ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Nataša Tramišak boravili su u Mostaru povodom konferencije „Predstavljanje EU fondova“, u organizaciji Ministarstva vanjskih i europskih poslova i Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Održan je i susret s mostarsko-duvanjskim biskupom mons. Petrom Palićem.

Stručni kapaciteti i iskustvo iz pristupanja Hrvatske Europskoj uniji i NATO savezu, kontinuirano su usmjereni prema Bosni i Hercegovini kako bi ubrzala svoj put pristupanja. Stoga se na svim sastancima s predstavnicima institucija svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini upućuju snažne poruke da Bosna i Hercegovina može računati na potporu Hrvatske njezinom približavanju Europskoj uniji i NATO-u. S tim je ciljem, i na hrvatsku inicijativu, sklopljen Ugovor o europskom partnerstvu između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, koji je stupio na snagu 2018. godine i pruža institucionalni okvir za potporu koju Hrvatska pruža u procesu integracije Bosne i Hercegovine u Europsku uniju, što je u 2020. godini omogućilo provedbu daljnjih aktivnosti.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova provodi i brojne aktivnosti u suradnji s institucijama Bosne i Hercegovine radi edukacije sudionika s nacionalne i lokalne razine. Twinning instrument jedan je od razvojnih alata koji doprinose sveukupnom reformskom procesu administracije Bosne i Hercegovine. Usto, Hrvatska je prepoznala i važnost twinninga kao instrumenta koji pridonosi jačanju prijateljskih i partnerskih odnosa dviju država, pa tako u Bosni i Hercegovini kontinuirano potiče institucije na twinning projekte. Zbog pandemije COVID-19 broj projekata tehničke pomoći izravno upućene Bosni i Hercegovini u 2020. godini neznatno je smanjen u odnosu na protekle godine. Unatoč tome, kroz godine je vidljiv kontinuirani porast suradnje u području twinning instrumenta.

U 2020. godini prijavljena su i provedena dva twinning projekta iz područja poljoprivrede i financija:

- *„EU's support to capacity building and gradual Union acquis alignment in the veterinary sector of Bosnia and Herzegovina“* u vrijednosti od 3,5 milijuna eura. Predviđeno trajanje provedbe je 48 mjeseci, a Ministarstvo poljoprivrede Republike Hrvatske sudjeluje kao mlađi partner u konzorciju s Francuskom i Austrijom.
- *„Further support to Indirect Taxation Authority (ITA) of BiH“* u vrijednosti od 600.000,00 eura. Predviđeno trajanje provedbe je 18 mjeseci, a Carinska uprava Republike Hrvatske sudjeluje u partnerstvu s Austrijom.

U prosincu 2020. godine dobiven je twinning projekt u području kibernetičke sigurnosti *„EU 4 Fight against Cybercrime in BiH“* kojem provedba započinje u svibnju 2021. godine. Vrijednost projekta je milijun eura, a provedba će trajati 15 mjeseci. Na ovom je projektu

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske u partnerstvu s Austrijom, a Republika Hrvatska u projektu ima i stalnog twinning savjetnika.

U suradnji Ministarstva vanjskih i europskih poslova i GIZ Open Regional Fund programa za zemlje jugoistočne Europe, organizirana je Virtualna škola Europskih integracija za sudionike tijela državne uprave jugoistočne Europe na kojoj su sudjelovali i djelatnici Direkcije za europske integracije Bosne i Hercegovine te ostali službenici bosanskohercegovačkih institucija koji se bave EU poslovima. U izradi programa Virtualne škole sudjeluje i kontakt točka u Direkciji za europske integracije Bosne i Hercegovine. Škola je organizirana prvi put u online formatu pod nazivom: „*New Developments in the European Union; lessons learned and challenges ahead*“. U okviru ove škole hrvatski stručnjaci već sedam godina, od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, prenose svoja znanja i iskustva sudionicima iz zemalja jugoistočne Europe. Virtualni program je u 2020. godini bio usredotočen na izazove s kojima se suočava Europska unija kao i vlade zemalja jugoistočne Europe u kontekstu njihovog približavanja Europskoj uniji. Tijekom ciklusa obuke prezentirane su slijedeće teme: *Equipped for the New Normal, New Programming for IPA III, Lobbying within the EU, The Multiannual Financial Framework, Croatian Presidency of the EC - priorities and lessons learned, A New Methodology for Enlargement, Covid 19 – Public Health at EU Level, Economic and Investment Plan for Western Balkans 2021 – 2027*. Više od 200 sudionika pratilo je online program kojeg su držali hrvatski stručnjaci iz područja europskih integracija kroz osam tjedana.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je u suradnji s Državnim zavodom za intelektualno vlasništvo sudjelovalo u prijavi projekta tehničke pomoći iz područja intelektualnog vlasništva, a kojeg financira Europska unija pod nazivom „*EU Support to Intellectual Property Rights*“. Projekt je prijavljen u partnerstvu s European Consulting Group iz Belgije.

Republika Hrvatska pridaje posebnu važnost i međunarodnoj razvojnoj suradnji. Politikom razvojne suradnje šaljemo poruku solidarnosti i odgovornosti, pridonosimo sigurnosti i stabilnosti neposrednog susjedstva, ali i šire. U okviru bilateralne razvojne suradnje Bosna i Hercegovina je najveći pojedinačni primatelj službene razvojne pomoći iz Hrvatske. U Nacionalnoj strategiji razvojne suradnje 2017. – 2021. Bosna i Hercegovina je prepoznata u statusu programske države.

Završno Izvješće o provedenoj službenoj razvojnoj pomoći RH u 2020. godini je u izradi i bit će podnijeto Hrvatskom saboru.

U 2020. godini Ministarstvo vanjskih i europskih poslova sudjelovalo je u provedbi sljedećih projekata usmjerenih na razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć Bosni i Hercegovini:

- Republika Hrvatska je pridonijela Inicijativi za izgradnju gospodarske otpornosti („*Economic Resilience Initiative*“), kojoj je cilj razvijanje gospodarske otpornosti u zemljama pogođenim izbjegličkom krizom, kako bi se unatoč krizi zadržao rast i razvoj u tim zemljama. Ukupna obveza Republike Hrvatske za trogodišnje razdoblje (2018.-2020.) iznosi 500.000,00 eura, dok je u 2020. godini izvršen doprinos u iznosu od 150.000,00 eura. Prednost sudjelovanja u ovoj inicijativi bila je mogućnost usmjeravanja sredstava po

zemljopisnom i sektorskom kriteriju, što je Republika Hrvatska iskoristila i putem Europske investicijske banke usmjerila sredstva u Bosnu i Hercegovinu za projekte pružanja podrške održivom razvoju, vitalnoj infrastrukturi i socijalnoj koheziji.

- Republika Hrvatska je provela projekt potpore obrazovnih aktivnosti i funkcioniranja Katoličkog školskog centra „Ivan Pavao II“ u Bihaću u Bosni i Hercegovini. Sredstva su usmjerena za isplatu zaostalih plaća djelatnicima navedenog Centra. Potpora ovom projektu izravno pridonosi ostanku i opstojnosti Hrvata u Bosni i Hercegovini. Ukupna vrijednost doprinosa iznosi 375.000,00 kuna.

Aktivnosti Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske (u nastavku: Središnji državni ured) provodi četiri programa potpore kojima jača položaj i unaprjeđuje kvalitetu svakodnevnog života Hrvata u Bosni i Hercegovini:

- Program financiranja obrazovnih, kulturnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od posebnog interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini
- Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske
- Program stipendiranja studenata
- Program potpore strateškim institucijama Hrvata u Bosni i Hercegovini

Zbog izvanrednih okolnosti uzrokovanih pojavom pandemije COVID-19, Središnji državni ured je u 2020. godini proveo Program potpore za suzbijanje epidemije bolesti COVID-19 u Bosni i Hercegovini.

Program financiranja obrazovnih, kulturnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od posebnog interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini

I u 2020. godini, Vlada Republike Hrvatske nastavila je podupirati programe i projekte značajne za unaprjeđenje kvalitete svakodnevnog života Hrvata u Bosni i Hercegovini i programe i projekte koji doprinose stvaranju uvjeta za njihov održivi ostanak.

Javni natječaj za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini za 2020. godinu Središnji državni ured je raspisao 1. lipnja 2020. godine.

Vlada Republike Hrvatske je na 10. sjednici održanoj 17. rujna 2020. godine donijela Odluku o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2020. godinu. Osiguran je iznos od 21,5 milijuna kuna.

Financijska sredstva raspodijeljena su za 102 programa i projekta i to:

- 27 programa i projekta iz područja obrazovanja i znanosti - 6.455.000,00 kuna
- 36 programa i projekta iz područja kulture – 5.770.000,00 kuna
- 9 programa i projekta iz područja zdravstva – 3.845.000,00 kuna
- 30 programa i projekta iz ostalih područja – 5.430.000,00 kuna

Kada se govori o kriterijima, važno je istaknuti da su prvenstveno birani projekti koji donose korist i koji su na dugoročnu dobrobit hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini. Podržani su veći, strateški važni projekti – škole, bolnice, domovi zdravlja, studentski i domovi za starije i nemoćne, infrastrukturni projekti, kao i projekti koji pružaju mogućnost otvaranja novih radnih mjesta. Prednost u dobivanju financijske potpore imali su i programi i projekti koji se provode u partnerstvu s lokalnom zajednicom u Bosni i Hercegovini, a vodilo se računa i da potpora bude zemljopisno raspoređena na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine gdje žive Hrvati.

U okviru Odluke o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, Vlada pruža potporu udrugama i ustanovama Hrvata u Bosni i Hercegovini i kroz njih osnažuje i ohrabruje hrvatski narod u njegovu nastojanju za održivim ostankom te podupire i čuva nacionalni identitet hrvatskog naroda u toj zemlji.

OBRAZOVANJE I ZNANOST Obrazovanje, kao temelj prosperitetne budućnosti jednog naroda, jedno je od najvažnijih područja koje se kontinuirano i sustavno podupire. Gradnjom novih, kao i uređenjem te dodatnim opremanjem postojećih škola, učeničkih i studentskih domova i sportskih dvorana, osiguravaju se mladima primjereni uvjeti za učenje i studiranje u sredini u kojoj žive čime ih se potiče i motivira za ostanak u svojoj zemlji. Zato su u području obrazovanja i znanosti dane potpore za izgradnju, obnovu, rekonstrukciju i opremanje škola u Žepču, Posušju, Tomislavgradu, Livnu, Glamoču, Mostaru, Širokom Brijegu, kao i potpora radu Opće gimnazije u Banja Luci. Nadalje, financirani su i projekti rekonstrukcije glazbene škole u Širokom Brijegu i Livnu te multimedijalna školska dvorana u Uskoplju.

Isto tako, dodijeljena su sredstva za izgradnju školske sportske dvorane u Čitluku, Pologu i na Kupresu. Usto, financirana je izgradnja i uređenje studentskih i učeničkih domova u Sarajevu i Mostaru te izgradnja i adaptacija dječjih vrtića u Orašju i Rakitnu pored Posušja.

KULTURA Kulturu kao značajnu odrednicu nacionalnog identiteta može se očuvati samo neprekidnom i odgovarajućom skrbi za kulturna dobra od nacionalnog interesa, njegovanjem tradicionalnih manifestacija i vrijednosti koje ta kultura baštini te uvažavanjem svih povijesnih, vjerskih i civilizacijskih činjenica koje se odnose na kulturu hrvatskog naroda koji prebiva na području Bosne i Hercegovine. Stoga je potpora u 2020. godini dana za izgradnju, uređenje i opremanje muzeja, galerija, kulturnih centara i centara za mlade, knjižnica i samostana u Mostaru, Gučoj Gori, Jajcu, Bijeljini, Drinovcima, Humcu, Novom Travniku, Stocu, Tuzli, Bosanskom Grahovu, Tolisi i Jajcu, muzeja u Kreševu, Tolisi pored Orašja, Tramošnici, Plehanu pored Dervente i Mostaru, kino dvorane Hrvatskog doma u Bugojnu; za nabavu kombija za Gradsko kazalište mladih u Vitezu; za ediciju Hrvatske književnosti u Bosni i Hercegovini u 100 knjiga te za uređenje partera na memorijalnom centru Groblje Mira na

Bilima. Isto tako, nastavljena je potpora tradicionalnim kulturnim manifestacijama poput: „Dani hrvatskog filma Ivo Gregurević“ u Orašju, „Mostarsko proljeće“ u Mostaru, „Susret mladih Šuičana 2021.“, „Dani srednjovjekovlja“ u Jajcu.

Poštujući značaj informiranja na hrvatskom jeziku u Bosni i Hercegovini, dana su i novčana sredstva za radio postaje u Livnu, Mostaru, Odžaku, Usori, Bobovcu; pomoć izdavačkoj djelatnosti Katoličkom tjedniku i tehničko opremanje RTV Herceg Bosne te renoviranje zgrade izdavačke kuće Crkva na kamenu u Mostaru.

ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB Dostupna i primjerena zdravstvena i socijalna skrb jedan je od temeljnih uvjeta za održiv ostanak i povratak Hrvata u Bosni i Hercegovini. Financirani projekti i programi odnose se na izgradnju, rekonstrukciju, opremanje i proširenje bolničkih kapaciteta, kapaciteta domova zdravlja i specijaliziranih medicinskih ustanova u Novoj Bili, Neumu, Kiseljaku, Orašju, Širokom Brijegu i Usori.

Nastojeći odgovoriti na potrebe najranjivijih skupina društva, dana su sredstva i za dogradnju, opremanje i uređenje domova i drugih ustanova za starije, nemoćne i socijalno ugrožene osobe te djecu s poteškoćama u razvoju u Potocima – Bijelom Polju, Kiseljaku i Grudama.

OSTALA PODRUČJA Primjerena komunalna infrastruktura u naseljenim mjestima od životne je važnosti za povratak, ali i održivi ostanak Hrvata u tim mjestima. Zato su dane potpore za izgradnju, rekonstrukciju, obnovu, sanaciju i asfaltiranje cesta u Čapljini, Tesliću, Borovici pored Vareša, Ljubuškom, Dubravama, Skopaljskoj Gračanici pored Bugojna, Ravnom i Driječi pored Tuzle te za izgradnju vodovodne mreže u Odžaku, Markovcu-Derventa, Domaljevac Šamcu i Ivančići, pored Busovače. Radi demografske obnove i stvaranja uvjeta održivog ostanka kroz zapošljavanje dodijeljena su sredstva za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Tomislavgradu, Mostaru, Prozor Rami, Livnu, Kupresu i Orašju, kao i izgradnju športskih igrališta u Novom Travniku i Mostaru. Financirani su i projekti za pružanje pravne pomoći Hrvatima u Bosni i Hercegovini što je osobito važno za Hrvate u entitetu Republika Srpska.

Tijekom 2020. godine završeni su i otvoreni brojni projekti realizirani uz potporu Vlade i Središnjeg državnog ureda. U nastavku navodimo samo najznačajnije:

- modernizacija Odjela za radiologiju Doma zdravlja Mostar
- uređenje i opremanje prostora za djecu s poteškoćama u razvoju u Domaljevac Šamcu, Odžaku, Orašju i Širokom Brijegu
- nabava hladnjače i uređenje prostorije za proizvodnju soka, Poljoprivredna zadruga „Posavina plod“, Orašje
- Centar za socijalni rad, Široki Brijeg
- izgradnja sabirno distributivnog centra, Ljubuški
- spomen obilježje Gabrielu i Štefi Jurkić, Livno
- nacionalni spomenik „Kraljev grob“, Jajce
- Franjevački muzej u Kreševu

- Kulturni dom HKD Napredak, Vitez
- osnivanje centra za očuvanje autohtonih pasmina domaćih životinja, Tomislavgrad
- „Braniteljski kutak“ uspostava internet prodaje braniteljskih proizvoda putem internetske platforme, Hercegovačko-neretvanska županija
- adaptacija prostora i kupnja opreme za RTV Herceg Bosna, Mostar i Kiseljak
- Osnovna glazbena škola Franjo Serafin Vilhar u Livnu
- Kulturni centar u Ljubuškom
- Kulturno-duhovni centar Mostarsko-duvanjske biskupije u Mostaru
- Galerija kraljice Katarine, Hrvatski dom Herceg Stjepan Kosača u Mostaru
- obnova spomenika kulture - kapela sv. Ivana Krstitelja u Unki, pored Broda

Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Putem Javnog poziva za financiranje posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske, kojemu je cilj dodatno promicati veze i jačati suradnju s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, u 2020. godini dana je potpora za 80 projekata Hrvata u Bosni i Hercegovini – od različitih filmskih, glazbenih i kazališnih festivala, međunarodnih likovnih izložbi do potpore medijima i portalima na hrvatskom jeziku te opremanje škola informatičkom opremom i knjižnim fondom. Potpora je pružena pojedincima i udrugama u poduzetničkim projektima. Kroz ovaj program nastoji se odgovoriti i na druge potrebe Hrvata u Bosni i Hercegovini poput potpore pojedincima i obiteljima koji se nalaze u teškim socijalno materijalnim uvjetima. Na taj način, u 2020. godini pružena je potpora za 30 osoba.

Program stipendiranja studenata

Na temelju Odluke o dodjeli stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske za akademsku godinu 2019./2020. dodijeljeno je 500 stipendija pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske, od čega 100 stipendija za studente koji studiraju u Hrvatskoj (od čega su najveći broj Hrvati iz Bosne i Hercegovine) i 400 stipendija za studente koji prebivaju i studiraju u Bosni i Hercegovini. Time je dan dodatni poticaj jačanju ljudskih, obrazovnih i znanstvenih kapaciteta, a potiče se i ostanak Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Stipendije za studente pripadnike hrvatskog naroda dodjeljuju se na temelju Pravilnika o stipendiranju studenata – pripadnika hrvatskog naroda izvan Hrvatske. Pravo na stipendiju ostvaruje se putem Javnog natječaja, a sukladno utvrđenim kriterijima za dodjeljivanje stipendija. Iznos godišnje stipendije je 7.000,00 kuna.

Program potpore strateškim institucijama Hrvata u Bosni i Hercegovini

Vlada je, putem Središnjeg državnog ureda, nastavila pružati financijsku potporu institucijama od strateškog značaja za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini – Sveučilištu u Mostaru i Hrvatskom narodnom kazalištu u Mostaru sa 6.000.000,00 kuna te kroz Ministarstvo zdravstva

i Sveučilišno kliničko bolničkom centru u Mostaru u iznosu od 40.000.000,00 kuna. Značaj koji te institucije imaju za opstanak i prosperitet Hrvata u Bosni i Hercegovini nemjerljiv je – od očuvanja i njegovanja hrvatskog kulturnog identiteta, stvaranja preduvjeta za društveni i gospodarski napredak, zaustavljanja odlaženja, posebice mladih ljudi, iz Bosne i Hercegovine te pozicioniranja Hrvata kao predvodnika u svim pitanjima i procesima bitnim za tu zemlju. Pravi učinak tih potpora očekujemo u razdoblju pred nama.

Program potpore za suzbijanje epidemije bolesti COVID-19

2020. godina po brojnim je pitanjima bila izazovna godina. Cijeli svijet se našao pod prijetnjom pandemije COVID-19. Stoga su brojne aktivnosti, posebice direktan kontakt i posjete Hrvatima u Bosni i Hercegovini bili ograničeni. No, potpora ni u tim izazovnim vremenima nije izostala. Suočavajući se s problemom nedostatne medicinske opreme, lijekova i ostalih potrebnih sredstava za prevenciju i borbu protiv bolesti COVID-19, kompliciranog sustava zajedničke nabave (nekoliko razina vlasti) i uvoza potrebnih medicinskih materijala, zdravstveni sustav u Bosni i Hercegovini našao se pred značajnim problemima.

Nastojeći pružiti potporu u ključnim trenucima za prevladavanje nastalih poteškoća u kojima se našao i hrvatski narod u Bosni i Hercegovini, Vlada Republike Hrvatske pružila je financijsku potporu u iznosu od 43.000.000,00 kuna za suzbijanje epidemije bolesti COVID-19, od čega je potpora u iznosu od 40.000.000,00 kuna išla Sveučilišnoj kliničkoj bolnici u Mostaru (preko Ministarstva zdravstva RH). Ostatak u iznosu od 3.000.000,00 kuna, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske uputio je prema Županijskoj bolnici „Dr. fra Mato Nikolić“ Nova Bila, Županijskoj bolnici Orašje, Općoj bolnici Jajce te domovima zdravlja u Kiseljaku, Mostaru, Žepču, Odžaku, Tomislavgradu, Širokom Brijegu, Posušju, Grudama i Ljubuškom. Isto tako, humanitarna potpora je pružena i udrugama koje djeluju na prostoru entiteta Republike Srpske.

Ostale aktivnosti

Uz konkretne programe koje provodi, Središnji državni ured je u svakodnevnoj komunikaciji i uspješno ostvaruje suradnju s političkim predstavnicima Hrvata na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini, s brojnim udrugama i udruženjima koja djeluju u Bosni i Hercegovini, ali i izvan nje te institucijama i ustanovama iz područja kulture, znanosti i obrazovanja.

Tako je u 2020. godini, Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru, u suradnji sa Središnjim državnim uredom, raspisalo Natječaj za najbolji neobjavljeni dramski tekst na hrvatskom jeziku za mlade autore do 35 godina. Na natječaj je pristiglo 30 dramskih tekstova. Najbolji dramski tekst bit će praizveden u Hrvatskom narodnom kazalištu u Mostaru tijekom 2021. godine, a predstava uvrštena u redovni repertoar HNK Mostar. Cilj ove inicijative je unaprjeđenje hrvatske suvremene drame, povećanje mogućnosti profesionalnog angažmana mladih autora/autorica, jačanje hrvatskoga zajedništva te očuvanje hrvatskoga jezika, kulture i identiteta.

Kako bi adekvatno i učinkovito rješavao poteškoće i probleme s kojima se suočavaju Hrvati u Bosni i Hercegovini, Središnji državni ured je pojačao suradnju s resornim institucijama u Republici Hrvatskoj: Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvom kulture te Ministarstvom znanosti i obrazovanja.

Na inicijativu Središnjeg državnog ureda te uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja, promijenjen je Pravilnik o polaganju državne mature. Srednjoškolci/maturanti iz Bosne i Hercegovine koji žele studirati u Republici Hrvatskoj, od 2020. godine su oslobođeni obveze plaćanja polaganja ispita državne mature.

Središnji državni ured aktivno je sudjelovao i u aktivnostima drugih resornih institucija koje provode programe za Hrvate u Bosni i Hercegovini. Predstavnici Središnjeg državnog ureda kao članovi povjerenstava sudjelovali su u donošenju prijedloga odluka temeljem raspisanih javnih natječaja Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje.

Kao središnje tijelo nadležno za područje odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, Središnji državni ured je tijekom 2020. godine sudjelovao i u drugim, za Hrvate u Bosni i Hercegovini, bitnim događanjima koja su inicirala druga tijela i institucije iz Republike Hrvatske.

Radi učinkovitog rješavanja problema Hrvata povratnika, posebice u entitet Republika Srpska, Središnji državni ured je nastavio suradnju s predstavnicima udruga prognanih i Hrvata povratnika kao i s predstavnicima resornih tijela u Republici Hrvatskoj, a posebice sa Središnjim državnim uredom za obnovu i stambeno zbrinjavanje koji je nadležan za projekt obnove obiteljskih kuća Hrvata povratnika u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Na temelju Zaključka Vlade Republike Hrvatske od 9. studenoga 2017. godine, Program pomoći Republike Hrvatske za povratak Hrvata u Bosnu i Hercegovinu provodi Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje u koordinaciji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova i Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Cilj programa je pružiti potporu povratku i ostanku Hrvata u Bosni i Hercegovini i to kroz sljedeće aktivnosti: poticanje obnove/izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture, poticanje održivog povratka stanovništva na područje Bosne i Hercegovine putem financijske pomoći udrugama i ostalim pravnim osobama u Bosni i Hercegovini koje svojim djelovanjem mogu pripomoći povratku i svojim aktivnostima doprinose stvaranju boljih i kvalitetnijih uvjeta življenja na tom prostoru te stvaranju preduvjeta ostanka, poticanje gospodarskih aktivnosti radi poticaja gospodarskog razvoja, potpora ustanovama za osobe s posebnim potrebama te potpora aktivnostima vezanim za socijalno ugrožene kategorije, žrtve nasilja, samohrane roditelje i slično, promicanje centara za povratnike kroz koje bi se realizirali programi pružanja pomoći i potpore povratnicima u Bosnu i Hercegovinu, potpora programima i projektima unaprjeđenja zdravstvene skrbi radi suzbijanja pandemije COVID-19, potpora izradi programa i projekata

kojima je cilj poticanje povratka, senzibiliziranje javnosti o problemima i poteškoćama s kojima se povratnici u Bosnu i Hercegovinu susreću te isticanje uspješnih povratničkih priča kao poticaj i motivaciju za povratak.

Na temelju prijedloga Zajedničkog povjerenstva sastavljenog od jednog predstavnika Ministarstva vanjskih i europskih poslova i jednog predstavnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te tri predstavnika Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, od nominiranih projekata i aktivnosti ovaj Ured donio je odluku o financiranju projekata zaprimljenih po Javnom pozivu od 24. studenoga 2020. godine koji zadovoljavaju ciljeve Programa. Donesena je odluka o dodjeli financijske potpore za 76 projekata ukupne vrijednosti od 5.030.000,00 kuna. Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje s pravnom osobom koja je nositelj izabranog projekta odnosno aktivnosti, sklopio je ugovor o financijskoj potpori. Sredstva za provedbu ovog Programa u 2020. godini osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2020. godinu na pozicijama Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje.

Aktivnosti Ministarstva hrvatskih branitelja

Ministarstvo hrvatskih branitelja kroz aktivnosti iz svoje nadležnosti nastoji poboljšati položaj hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, posebice ulaganjem u razvoj i zapošljavanje. Nastavno tomu, Ministarstvo sufinancira rad veteranskih zadruga u Bosni i Hercegovini radi prenošenja znanja i iskustava u području aktivne politike zapošljavanja i socijalnog uključivanja ratnih veterana pripadnika postrojbi Hrvatskog vijeća obrane, kroz rad u zadrugama. U 2020. godini Ministarstvo je raspisalo Javni poziv za sufinanciranje rada veteranskih zadruga u Bosni i Hercegovini, temeljem kojeg je sufinanciran rad četiri veteranske zadruge dodjelom novčanih sredstava u ukupnom iznosu od 289.728,50 kuna.

Nadalje, Ministarstvo je u 2020. godini odlukama o jednokratnoj novčanoj potpori sufinanciralo pet aktivnosti (od kojih tri aktivnosti obilježavanja obljetnica) udruga iz Bosne i Hercegovine vezano uz hrvatski narod na području Bosne i Hercegovine u ukupnom iznosu od 81.500,00 kuna. Također, u 2020. godini sufinanciran je Hrvatski dokumentacijski centar Domovinskog rata u Bosni i Hercegovini u iznosu od 500.000,00 kuna.

Slijedom navedenog, Ministarstvo je u 2020. godini kroz navedene aktivnosti, a radi provedbe Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, utrošilo ukupno 871.218,50 kuna.

Ministarstvo je uputilo i poticaj Uredu tadašnje predsjednice Republike Hrvatske za dodjelu odlikovanja Spomenice domovinskog rata pripadniku postrojbi Hrvatskog vijeća obrane, nakon čega je donesena odluka o dodjeli istoga.

Pitanje nestalih osoba sadržano je u Daytonsko-pariškom mirovnom sporazumu te predstavlja značajno pitanje u bilateralnim odnosima između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Sukladno Protokolu o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u traženju nestalih osoba te Pravilima postupanja u njegovoj provedbi, radi

pronalska nestalih osoba, tijekom 2020. godine nastavljena je suradnja nadležnih državnih tijela Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

U izvještajnom razdoblju Ministarstvo je nadležnom Institutu za nestale osobe Bosne i Hercegovine uputilo pet pisanih zahtjeva za dostavu saznanja i provedbu drugih aktivnosti iz njihove nadležnosti, dok je u istom razdoblju zaprimilo dva zahtjeva/upita prema kojima je postupano.

Uz navedenu korespondenciju, provedene su i zajedničke terenske aktivnosti. Tako su slijedom zahtjeva Ministarstvo i nadležna tijela Bosne i Hercegovine u nazočnosti stručnih promatrača iz Republike Hrvatske proveli terenska istraživanja dva moguća mjesta ukopa posmrtnih ostataka hrvatskih branitelja na području Drvara i Bosanskog Grahova, no provedenim istraživanjem posmrtni ostaci nisu pronađeni.

Ujedno, slijedom zahtjeva Instituta za nestale osobe Bosne i Hercegovine, Ministarstvo je provelo terenska istraživanja na dvije lokacije na području Sisačko-moslavačke županije. Provedenim istraživanjima pronađeni su i ekshumirani posmrtni ostaci jedne osobe, o čemu je Ministarstvo izvijestilo Institut za nestale osobe, budući da se zbog epidemiološke situacije njihovi promatrači nisu mogli odazvati pozivu za sudjelovanje u provedbi tih aktivnosti.

Nadalje, na zahtjev Ministarstva, Republici Hrvatskoj su nakon provedene identifikacije, predani posmrtni ostaci jednog hrvatskog branitelja nestalog na području Bosne i Hercegovine.

Uz navedeno, s nadležnim Institutom za nestale osobe Bosne i Hercegovine, nastavljena je suradnja i u okviru multilateralnih mehanizama (provedba Okvirnog plana za traženje osoba nestalih u oružanim sukobima na području bivše Jugoslavije pokrenutog na inicijativu Međunarodne komisije za nestale osobe).

Aktivnosti Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje nastavio je tijekom 2020. godine prioritetno rješavati zahtjeve za ostvarivanje mirovinskih prava pripadnika borbenog sektora Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji, u skladu s odredbama Glave IX. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (Narodne novine, broj: 121/17 i 98/19 – u daljnjem tekstu: ZOHBDR).

U određenom broju pojedinačnih predmeta pripadnika borbenog sektora Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji intenzivirana je suradnja i neposredna komunikacija s Federalnim ministarstvom za pitanja branitelja i invalida Domovinskog rata u Sarajevu, kako bi se upravni postupci pokrenuti u skladu s člancima Glave IX. ZOHBDR-a okončali u primjerenom roku.

Aktivnosti Ministarstva obrane

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske u sklopu bilateralne suradnje s Ministarstvom obrane Bosne i Hercegovine kontinuirano provodi aktivnosti usmjerene na podržavanje euroatlantskog puta Bosne i Hercegovine kroz pružanje mogućnosti školovanja pripadnika Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine na studijskim programima i programima vojne izobrazbe na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“.

Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina provode obrambenu i vojnu suradnju u okviru regionalnih inicijativa, osobito kroz inicijativu Američko-jadranske povelje (A-5) kojom je Bosna i Hercegovina predsjedala 2020. godine te inicijativu Srednjoeuropske obrambene suradnje (*Central European Defence Cooperation – CEDC*) kojom Republika Hrvatska značajno podupire približavanje Bosne i Hercegovine članstvu u NATO-u i Europskoj uniji.

Međunarodna obrambena suradnja s Bosnom i Hercegovinom ima visoki prioritet za Republiku Hrvatsku, što je razvidno iz Plana bilateralne obrambene suradnje za 2020. godinu kojim je planirano 67 aktivnosti, gdje se posebno razvila suradnja postrojbi razine brigada radi boljeg uvezivanja snaga u aktivnostima pružanja potpore stanovništvu s obje strane granice u kriznim situacijama.

Sadržaj Plana bilateralne obrambene suradnje s Bosnom i Hercegovinom za 2020. godinu osim službenih posjeta, konzultacija, stožernih i ekspertnih razgovora, školovanja u Republici Hrvatskoj, obuke za sudjelovanje u misijama i operacijama potpore miru, činile su i obučne aktivnosti za pružanje potpore stanovništvu u uklanjanju posljedica od elementarnih nepogoda i katastrofa, vojne vježbe i vojna natjecanja. Kao posljedica pandemije COVID-19, od planiranih 67 aktivnosti provedeno je 11 aktivnosti.

U akademskoj godini 2020./2021. na četverogodišnjim preddiplomskim sveučilišnim studijskim programima Vojnog vođenja i upravljanja i Vojnog inženjerstva studira 35 kadeta iz Bosne i Hercegovine od čega su 24 kadeta Hrvati iz Bosne i Hercegovine.

Na vojnim školama odnosno raznim oblicima slijedno-rastućih vojnih izobrazbi časnika i dočasnika u okviru Hrvatskoga vojnog učilišta „Dr. Franjo Tuđman“ 2020. godine izobrazbu je uspješno završilo sedam Hrvata (šest časnika i jedan dočasnik), a u tijeku je školovanje još šest Hrvata (pet časnika i jedan dočasnik) upisanih u školsku godinu 2020./2021.

Na višegodišnjem programu prekvalifikacije za zvanje vojni pilot u Središtu za obuku Hrvatskog ratnog zrakoplovstva „Rudolf Perišin“ u vojarni „Pukovnik Miro Vukušić“ u Zemuniku školuje se jedan polaznik Hrvat pripadnik Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Ukupni financijski trošak potpore Ministarstva obrane Republike Hrvatske Hrvatima iz Bosne i Hercegovine kroz osiguravanje programa vojnih izobrazbi i sveučilišnih studija za 2020. godinu iznosio je 1.880.000,00 kuna.

Posljednji sastanak na visokoj razini održan je 5. listopada 2020. godine kada su Republiku Hrvatsku posjetili pomoćnik ministra obrane Bosne i Hercegovine i zamjenik načelnika združenog stožera Oružanih snaga Bosne i Hercegovine za operacije. Teme sastanka bile su bilateralna suradnja, vojna izobrazba i transformacija Hrvatskoga vojnog učilišta „Dr. Franjo Tuđman“ u Sveučilište za obranu i sigurnost.

Suradnja ostvarena između obučnih središta za međunarodne vojne operacije iz Republike Hrvatske (Središte za međunarodne vojne operacije „Josip Briški“ u Rakitju) i Bosne i Hercegovine (*Peace Support Operations Training Centre PSOTC Butmir*) traje već gotovo desetak godina. Na svim bilateralnim susretima na razini načelnika i zamjenika načelnika glavnih stožera oružanih snaga dogovoreno je kako suradnju ovih središta treba kontinuirano unaprjeđivati i aktivno raditi na razmjeni polaznika i predavača.

Od 2019. godine Oružane snage Bosne i Hercegovine uključene su i u provedbu CREVAL tečajeva. Početkom travnja 2020. godine bila je planirana provedba tečaja CREVAL za pripadnike Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i Crne Gore ali se tečaj nije proveo zbog pandemije COVID-19.

Aktivnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture

Zračni promet:

Croatia Airlines d.d. kao hrvatski nacionalni prijevoznik od 1996. godine do danas kontinuirano povezuje glavne gradove Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Mrežom letova iz Zagreba omogućena je povezanost Sarajeva s Europom i svijetom. Na izravnoj međunarodnoj liniji Zagreb-Sarajevo početkom 2020. godine putnicima je bilo na raspolaganju 14 tjednih frekvencija. Unatoč ograničenjima vezanima uz COVID-19 u 2020. godini Croatia Airlines d.d. na liniji Zagreb-Sarajevo prevezla je 13.000 putnika.

Na međunarodnom natječaju 2018. godine Croatia Airlines d.d. potpisala je ugovor o obavljanju redovnog linijskog zračnog prijevoza na liniji Zagreb-Mostar, u 2020. godini na navedenoj liniji prevezeno je 700 putnika.

Cestovna infrastruktura:

Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o održavanju i rekonstrukciji cestovnih mostova na državnoj granici potpisan je 29. rujna 2020. godine u Zagrebu u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture. Sporazumom je dogovoreno održavanje i rekonstrukcija deset cestovnih mostova:

1. mosta u Brčkom/Gunji na M14.1 BiH/ DC 214 RH, preko korita rijeke Save,
2. mosta kod Orašje/Županje na M1.8 BiH/DC55 RH, preko korita rijeke Save,
3. mosta kod Šamca/Slavonskog Šamca na M17 BiH/DC7 RH, preko korita rijeke Save,
4. mosta u Brodu/Slavonskom Brodu na M17.2 BiH/ DC53 RH, preko korita rijeke Save,
5. mosta kod Gradiške/Stare Gradiške na M16 BiH/DC5 RH, preko korita rijeke Save,

6. mosta kod Dubice/Jasenovca na M14 BiH/DC47 RH, preko korita rijeke Save i Une,
7. mosta u Novom Gradu/Dvoru na M4 BiH/DC6 RH, preko korita rijeke Une,
8. mosta Kozarska Dubica/Hrvatska Dubica preko korita rijeke Une,
9. mosta kod Velike Kladuše/Maljevac preko rijeke Maljevac i
10. mosta u mjestu Tržačka Raštela, preko rijeke Korane.

Izgradnja mosta na rijeci Savi kod Stare Gradiške

Radovi na izgradnji mosta kod Stare Gradiške otvoreni su u listopadu 2019. godine, s planom gradnje od 30 mjeseci. Riječ je o zajedničkoj investiciji Hrvatske i Bosne i Hercegovine vrijednoj 174 milijuna kuna. Izvođači radova na mostu su Integral Inženjering iz Banja Luke, Đuro Đaković iz Slavonskog Broda i Zagreb Montaža. Izgradnjom mosta, graničnog prijelaza, pristupnih cesta i drugih cestovnih objekata unaprijedit će se život Hrvata na području Banja Luke i šire u Bosni i Hercegovini. Prvi je to dio velikog projekta u čijoj je drugoj fazi realizacije predviđena izgradnja spojne ceste od granice s Mađarskom preko Virovitice i Okučana do granice s Bosnom i Hercegovinom odakle se nastavlja spojem na autocestu Gradiška-Banja Luka. Na taj način bit će spojen koridor E661 koji predstavlja transverzalnu vezu srednje Europe i Jadranskog mora protežući se od Balatona u Mađarskoj do Splita.

EU projekti:

Izgradnja mosta Svilaj preko Save na granici Republike Hrvatske te Bosne i Hercegovine

Korisnik: Hrvatske autoceste

Trajanje provedbe: 16.9.2016. -10.10.2020.

Ukupan iznos prihvatljivih troškova: 12.410.000,00 eura

EU dio: 7.194.077,00 eura (CEF)

Most Svilaj preko rijeke Save sastavni je dio međunarodnog Pan-europskog cestovnog koridora Vc (Budimpešta – Beli Manastir – Osijek – Sarajevo – Ploče). Koridor Vc dio je europske mreže autocesta s oznakom E-73 koja sjever Europe povezuje s Jadranom i predstavlja okosnicu cestovne prometne infrastrukture u istočnom dijelu Hrvatske. Most preko rijeke Save ujedno je i kontaktna točka auto cestovne mreže Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Radovi su završeni, a u lipnju 2020. godine određen je tehnički pregled te je u kolovozu iste godine ishoda upotrebna dozvola. Most će biti otvoren za promet po završetku radova na graničnom prijelazu sa strane Bosne i Hercegovine koji su još uvijek u tijeku. Zajednička izgradnja mosta realizirana je na temelju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o izgradnji međudržavnog mosta preko rijeke Save kod Svilaja i priključnih graničnih dionica autoceste na koridoru Vc, te je sufinancirana putem sredstava iz europskih fondova kroz CEF (*Connecting Europe Facility*) instrument.

Primjena Programa razvoja CEF poziv 2014 – Zračni prostor slobodnih ruta od Crne šume do Crnog mora

Hrvatski korisnik: Hrvatska kontrola zračne plovidbe

Trajanje provedbe: 1.1.2014. – 31.12.2020.

Ukupan iznos prihvatljivih troškova: 586.107.115,00 eura
Iznos EU sufinanciranja: 289.733.197,00 eura (CEF)
Iznos prihvatljivih troškova hrvatski dio: 273.767,00 eura
Iznos EU sufinanciranja hrvatski dio: 136.884,00 eura (CEF)

Projektom je izrađena studija Funkcionalnog bloka zračnog prostora Središnje Europe (*Functional Airspace Block Central Europe – FAB CE*) kojom se definiraju operativni i tehnički preduvjeti provedbe te razvija i potvrđuje operativni koncept FAB CE-ova zračnog prostora slobodnih ruta (*Free Route Airspace – FRA*) uz mogućnost proširenja i izvan njegovih granica. U projekt je uključeno 48 organizacija iz 24 zemlje među kojima je i Bosna i Hercegovina, a koordinator je Hrvatska kontrola zračne plovidbe.

eGAFOR

Hrvatski korisnik: Hrvatska kontrola zračne plovidbe
Trajanje provedbe: 3.7.2017. – 30.6.2021.
Ukupan iznos prihvatljivih troškova: 1.949.000,00 eura
Iznos EU sufinanciranja: 1.656.650,00 eura (CEF)
Iznos prihvatljivih troškova hrvatski dio: 400.000,00 eura
Iznos EU sufinanciranja hrvatski dio: 340.000,00 eura (CEF)

Ideja projekta eGAFOR temelji se na suradnji među pružateljima MET usluga u središnjoj i jugoistočnoj Europi, a krajnji mu je cilj pružiti korisniku leta na niskoj razini (LLF) konsolidiranu i usklađenu meteorološku (MET) uslugu za let koji je planiran preko nekoliko država. Projekt će pokriti veliko područje koje će uključivati GAFOR rute za koje će se na konsolidiran način objavljivati GAFOR prognoze. Let na niskoj razini najkritičniji je dio zrakoplovstva po pitanju sigurnosti. Zbog letenja na niskim visinama te općenito malih i slabije opremljenih zrakoplova, ti su letovi osobito ranjivi u pogledu svih opasnih meteoroloških pojava. Meteorološka podrška za LLF u Europi vrlo je fragmentirana i nedosljedna, što je posljedica loše definiranih MET usluga za LLF u ICAO-vu Aneksu 3. U projekt je uključeno 8 organizacija iz 6 zemalja među kojima je i Bosna i Hercegovina, a koordinator je Hrvatska kontrola zračne plovidbe.

Aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova

U Ministarstvu unutarnjih poslova kontinuirano se žurno provode postupci stjecanja hrvatskog državljanstva utemeljeni na članku 16. Zakona o hrvatskom državljanstvu („Narodne novine“ broj: 53/91, 70/91, 28/92, 113/93, 130/11, 110/15 i 102/19), kojim je propisano stjecanje hrvatskog državljanstva pripadnika hrvatskog naroda.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020. godine, liberalizirani su uvjeti stjecanja hrvatskog državljanstva za pripadnike hrvatskog naroda u inozemstvu.

Također, Ministarstvo unutarnjih poslova intenzivno je provodilo aktivnosti koje su bile usmjerene na bolje upravljanje migracijama u Bosni i Hercegovini i jačanje sigurnosti i ravnopravnosti hrvatskog naroda.

Nadalje, na političkoj i operativnoj razini kontinuirano je poticano načelo uključenosti pripadnika hrvatskog naroda u radne procese institucija Bosne i Hercegovine, kako bi suradnja u konačnici pozitivno utjecala na dobrobit hrvatskog naroda u toj zemlji.

Ministarstvo unutarnjih poslova intenzivno surađuje s Bosnom i Hercegovinom i u području zaštite granice te jačanja operativnih kapaciteta tijela za provedbu zakona u Bosni i Hercegovini, uključujući i tehničko opremanje granice.

Na razini Europske unije, Ministarstvo je tijekom 2020. godine kontinuirano Europskoj komisiji i Europskom parlamentu ukazivalo na važnost izgradnje adekvatnih prihvatnih centara za migrante kako oni ne bi bili smješteni u blizini granice s Republikom Hrvatskom, čime se osim državne granice Republike Hrvatske štite i interesi hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Naime, Hrvatska se kontinuirano u okviru Vijeća za unutarnje poslove te u razgovoru s povjerenicima Europske komisije zalaže za dodjelu europskih sredstava Bosni i Hercegovini radi razvoja graničnih, prihvatnih i azilnih kapaciteta koji su potrebni za učinkovito upravljanje migracijama, slijedom čega je Europska komisija krajem 2020. godine Bosni i Hercegovini dodijelila 8 milijuna eura za jačanje graničnih kapaciteta, a tom prilikom je Hrvatska iskazala spremnost da graničnoj policiji Bosne i Hercegovine pomogne u definiranju njihovih potreba za nabavom tehničke opreme za zaštitu granice, kao i da pruži potrebnu obuku službenicima granične policije.

Uoči dogovorenog posjeta povjerenice Europske komisije za unutarnje poslove gđe Ylve Johansson Bosni i Hercegovini u 2021. godini, održan je sastanak ministra unutarnjih poslova Republike Hrvatske s povjerenicom Johansson, kojom prilikom je povjerenica upoznata s migracijskom politikom u Bosni i Hercegovini. Sastanak je rezultirao iskazivanjem namjere povjerenice za pružanjem konkretne pomoći Bosni i Hercegovini u vidu podrške u vraćanju nezakonitih migranata koji trenutno borave u Bosni i Hercegovini. Povjerenica je također pozvala relevantne institucije Bosne i Hercegovine na što skorije zaključivanje Statusnog sporazuma s Frontexom, što je posebno važno i za Hrvatsku.

Također, Republika Hrvatska koristi svaku priliku da i države članice Europske unije senzibilizira na važnost suradnje i pomoći Bosni i Hercegovini na jačanju nacionalnih kapaciteta, čime se neizravno doprinosi i poboljšanju statusa hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. S tim u vezi, na inicijativu Republike Hrvatske u svojstvu tadašnje predsjedateljice Vijećem Europske unije 5. lipnja 2020. godine usvojeni su Zaključci Vijeća o suradnji s partnerima sa zapadnog Balkana u području migracija i sigurnosti.

Svakom prilikom se ukazuje na potrebu jačanja opremljenosti granica Bosne i Hercegovine ali i na potrebu uspostave prihvatnih centara u područjima koja se ne nalaze neposredno uz hrvatsku granicu, već na ulaznim točkama u zemlju.

U travnju 2020. godine ministar unutarnjih poslova Republike Hrvatske uputio je potpredsjedniku Europske komisije za zaštitu europskog načina života Margaritisu Schinasu, povjerenici za unutarnje poslove Ylvi Johansson te povjereniku za susjedsku politiku i proširenje Oliveru Varhelyju, pismo u kojem je skrenuo pozornost na povećani pritisak nezakonitih migracija na granici s Bosnom i Hercegovinom uslijed zatvaranja kampa Vučjak, kao i na opasnost od nastavka negativnog trenda uslijed uspostave prihvatnog kampa Lipa u neposrednoj blizini hrvatske granice. S obzirom na to da u kampu Lipa, između ostalog, vladaju neadekvatni sanitarni uvjeti, postoji neposredna opasnost za širenje pandemije COVID-19 u Bosni i Hercegovini, ali i izravna opasnost od zaraze službenika hrvatske granične policije.

Naposljetku, Ministarstvo unutarnjih poslova je tijekom 2020. godine Graničnoj policiji Bosne i Hercegovine, kao i Hercegovačko-neretvanskom, Hercegbosanskom i Zapadno-hercegovačkom Ministarstvu unutarnjih poslova doniralo 198 kompleta policijske opreme za javni red i mir te pet ručnih termovizijskih kamera. Osim navedenog, ovo Ministarstvo je Bosni i Hercegovini za borbu protiv pandemije COVID-19 osiguralo donaciju 120.000 kirurških maski, 100 šatora za 5-8 osoba, 200 vreća za spavanje, 500 deka, 2.000 spužvastih podmetača, 2.000 litara dezinfekcijskog alkohola, 2.000 zaštitnih naočala i 1.000 vizira.

Aktivnosti Ministarstva zdravstva

Tijekom 2020. godine, Ministarstvo zdravstva je u svrhu potpore Hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini osiguralo poticaje za zdravstvo u Bosni i Hercegovini u ukupnom iznosu od 42.000.000,00 kuna kroz sljedeće projekte:

- Ugovor o načinu utroška namjenskih financijskih sredstava sklopljen između Ministarstva zdravstva i Sveučilišne kliničke bolnice Mostar. Iznos potpore: 40.000.000,00 kuna
- financijska potpora domu zdravlja Čapljina za nabavu vozila za hitnu medicinsku pomoć. Iznos potpore: 450.000,00 kuna
- financijska potpora za uređenje instalacija u Domu zdravlja Rama. Iznos potpore: 150.000,00 kuna
- financijska potpora za nabavu digitalnog RTG uređaja za Dom zdravlja Novi Travnik. Iznos potpore: 330.000,00 kuna
- financijska potpora za nabavu UZV uređaja za Dom zdravlja Ravno. Iznos potpore: 140.000,00 kuna
- financijska potpora za nabavu novog krovišta Doma zdravlja Livno. Iznos potpore: 930.000,00 kuna

Aktivnosti Ministarstva turizma i sporta

Bilateralna suradnja:

Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o suradnji na području turizma potpisan je tijekom međuvladine sjednice održane u Sarajevu 7. svibnja 2017. godine. Predviđa osnivanje Mješovitog odbora za turizam (čl. 6). Sporazum je u postupku ratifikacije/objave na hrvatskoj strani.

Prekogranična suradnja:

- Interreg IPA program prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014. – 2020.
- Interreg MED strateški projekt SMARTMED – glavni partner u Republici Hrvatskoj je Ministarstvo turizma i sporta, a partner iz Bosne i Hercegovine je Turistička zajednica Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Multilateralna suradnja:

Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina surađuju unutar okvira:

- Svjetske turističke organizacije (UNWTO),
- Srednjoeuropske inicijative (CEI),
- Jadransko-jonske inicijative (AII),
- Strategije EU za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR) – BiH je sukoordinator 3. stupa sa Slovenijom (kvaliteta okoliša), a sudjeluje u radu 4. stupa – TSG4 (održivi turizam),
- Vijeća ministara turizma Jugoistočne Europe i SEECP,
- Inicijative Kina+17 – novouspostavljena Turistička nagrada Marko Polo (na hrvatsku inicijativu),
- Savske komisije – MINTS partner / u mjesecu lipnju 2017.,
- „Via Dinarica“ / predstavljanje projekta u EU Parlamentu u Bruxellesu (19.-21.6.2017., ured zastupnika Škrleca)

Suradnja u području sporta:

- Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o kulturnoj, prosvjetnoj i sportskoj suradnji, potpisan 18. prosinca 2002. godine
- Suradnja sa sportskim organizacijama: Hrvatski olimpijski odbor i Hrvatski paraolimpijski odbor.

TURISTIČKI PROMET I STATISTIKA (Izvor: eVisitor)

Napomena: Od 1.1.2016. turistički promet se prati kroz sustav eVisitor. Indeksi promjene dolazaka/noćenja (%) odnose se na isto razdoblje prethodne godine.

RAZDOBLJE	2021. (1.1.-31.1)	2020.	2019.
-----------	-------------------	-------	-------

DOLASCI	1.978 (-84,11%)	146.697 (-71,65%)	517.469
NOĆENJA	16.260 (-74,55%)	1.077.468 (-61,91%)	2.828.757

Aktivnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

U trilateralnom programu prekogranične suradnje Interreg IPA Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora (dalje u tekstu: Program) uz Republiku Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu također sudjeluje i Crna Gora zbog čega se provedene aktivnosti ne odnose izravno na bilateralnu suradnju između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Tijekom 2020. godine nastavljena je implementacija Programa uz redovno održavanje programskih sastanaka u *online* formatu radi pandemije COVID-19, ali bez događanja za projektne partnere, s obzirom na to da nije bilo novih poziva na dostavu projektnih prijedloga. Zaključno s krajem 2020. godine, s implementacijom je započeo 31 projekt, a s obzirom na ugovaranje dodatnih projekata s rezervne liste.

Vezano uz proces programiranja za financijsko razdoblje 2021.- 2027., na zahtjev predstavnika Europske komisije iz svibnja 2020. godine, Nacionalna tijela sve tri države donijela su odluku da programsko područje budućeg Programa ostane isto i u postojećem Programu, o čemu je dostavljena obavijest Europskoj komisiji (inicijalni prijedlog Europske komisije išao je u smjeru smanjenja Programskog područja, pogotovo u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini). Svaka država sudionica sama odlučuje o svom programskom području, a u slučaju Bosne i Hercegovine to čini Direkcija za europske integracije u Sarajevu.

Također je započeta izrada teritorijalne i socioekonomske analize budućeg programa od strane ugovorenih vanjskih stručnjaka, a u tijeku je i postupak javne nabave usluga izrade Interreg IPA programa suradnje 2021.- 2027.

Suradnja između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine također se odvija u okviru programa transnacionalne suradnje: Mediteran, Dunav te Jadransko-jonski program.

Zaključno s krajem 2020. godine u okviru Jadransko-jonskog programa transnacionalne suradnje ugovoreno je 11 projekata u kojima zajedno sudjeluju projektni partneri iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, dok su u okviru programa Mediteran ugovorena dva projekta te 11 projekata u okviru programa Dunav.

U sva tri transnacionalna programa u tijeku je proces programiranja nove financijske perspektive 2021.- 2027. Izrađene su teritorijalne (socio-ekonomske) analize programskog područja i odabrani su tematski prioriteti, a radi se na određivanju specifičnih ciljeva koji će se financirati.

U svrhu zajedničke pripreme projektnih prijedloga za buduće natječaje programa europske teritorijalne suradnje, nacionalno tijelo Republike Hrvatske može inicirati suradnju regionalnih

koordinatora sa zainteresiranim institucijama iz Bosne i Hercegovine. Dodatno se na razini Ministarstva može razmotriti i održavanje edukacije na temu korištenja EU fondova u svrhu prijenosa znanja i jačanja kapaciteta institucija iz Bosne i Hercegovine.

Aktivnosti Ministarstva kulture i medija

Ministarstvo kulture i medija u 2020. godini podržalo je programe i projekte namijenjene Hrvatima u Bosni i Hercegovini na temelju prijava na Poziv za predlaganje programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske, i to putem programa međunarodne kulturne suradnje te putem prijava na Javni poziv za dodjelu potpora za poticanje književnog stvaralaštva.

U 2020. godini odobrena je potpora za tri hrvatska književnika trajno nastanjena u Bosni i Hercegovini, u ukupnom iznosu od 63.000,00 kuna.

U 2020. godini Ministarstvo kulture i medija odobrilo je sufinanciranje 22 projekta (međunarodna gostovanja i razmjene) u iznosu od 153.725,00 kuna za gostovanja i programe u Bosni i Hercegovini. S obzirom na situaciju vezanu uz pandemiju COVID-19, od odobrenih programa međunarodne kulturne suradnje s Bosnom i Hercegovinom, realizirano je 8 programa, u iznosu od 59.000,00 kuna.

Budući da Ministarstvo kulture i medija nema zasebnu proračunsku stavku planiranih sredstava isključivo za programe i projekte Hrvata u Bosni i Hercegovini, na priloženom popisu odobrenih, odnosno realiziranih programa međunarodne kulturne suradnje s Bosnom i Hercegovinom u 2020. godini posebno su istaknuti programi namijenjeni Hrvatima u Bosni i Hercegovini.

Popis odobrenih i realiziranih programa međunarodne kulturne suradnje s Bosnom i Hercegovinom u 2020. godini

Putem Poziva za predlaganje programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2020. godinu odobreno je sufinanciranje 22 programa, u ukupnom iznosu od 153,725,00 kuna, od toga Hrvatima u Bosni i Hercegovini namijenjeno je 8 programa u ukupnom iznosu od 59.000,00 kuna.

Programi namijenjeni Hrvatima u Bosni i Hercegovini:

1. Arheološki muzej u Zagrebu: pomoć pri izradi stalnog postava Zemaljskog muzeja BiH 8.000,00 kuna
2. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: stručna komisija za rad na stalnom arheološkom postavu Zemaljskog muzeja u Sarajevu 8.000,00 kuna
3. Gradsko kazalište Joza Ivakić, Vinkovci: međunarodna kulturna suradnja (PRES2020, program WB6) 10.000,00 kuna
4. Kazalište Moruzgva, Zagreb: gostovanje Kazališta Moruzgva u Bosni i Hercegovini 10.000,00 kuna
5. Kninski muzej, Knin: hommage Virgiliju Nevjestiću 2009.-2019. (rujan 2020. – realiziran) 3.000,00 kuna
6. Kninski muzej, Knin: izložba crteža Gabrijela Jurkića 3.000,00 kuna
7. Turistička zajednica Grada Pleternice, Pleternica: bećarac i ganga 10.000,00 kuna

8. Umjetnička organizacija kazališna družina „Smješko“, Zagreb: gostovanja KD „Smješko“ u Bosni i Hercegovini (realiziran) 7.000,00 kuna.

Aktivnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja

Bosna i Hercegovina kao susjedna zemlja predstavlja tradicionalnog i značajnog trgovinskog partnera Republici Hrvatskoj. Robna razmjena između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine je u 2020. godini iznosila 1,95 milijardi eura (smanjenje od 12,3% u odnosu na prethodnu godinu). Hrvatski izvoz u Bosnu i Hercegovinu je iznosio 1,28 milijardi eura (smanjenje od 16,1%), dok je hrvatski uvoz iz Bosne i Hercegovine iznosio je 670 milijuna eura (smanjenje od 4%). Bosna i Hercegovina je u 2020. godini bila šesti trgovinski partner Republici Hrvatskoj. U ukupnoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine u 2020. godini, Republika Hrvatska je ostvarila suficit u iznosu od 606 milijuna eura. Strukturu robnog izvoza u BiH čine sljedeći proizvodi: naftni proizvodi 19,3%, električna energija 5,7%, sastavni dijelovi kompletnih industrijskih postrojenja 3,3%, čokolada i ostali prehrambeni proizvodi 2,4%, cement 2,3%. Strukturu robnog uvoza iz BiH čine sljedeći proizvodi: električna energija 11,2%, obuća – dijelovi obuće 4,7%, čarape 4,6%, tkanine 4,5%, sjedala 4,4%.

Izravna ulaganja iz Republike Hrvatske u Bosnu i Hercegovinu tijekom 2020. godine (preliminarni podaci) iznosila su 81,2 milijuna eura, a prema ukupnim izravnim ulaganjima, koja od 1993. godine do uključujući 2020. godine iznose 1,3 milijarde eura, Bosna i Hercegovina se nalazi na prvom mjestu hrvatskih ulaganja u inozemstvo. Izravna ulaganja iz Bosne i Hercegovine u Republiku Hrvatsku su do uključujući 2020. godinu iznosila 438,7 milijun eura, što Bosnu i Hercegovinu čini 16. investitorom u Republiku Hrvatsku.

Dana 4. prosinca 2020. godine u Mostaru je u suorganizaciji Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine i Hrvatske gospodarske komore održan Gospodarski forum „Ulazak Hrvatske u EU, odraz na razvoj gospodarstva – pozitivna iskustva primjenjiva u BiH“ na kojem je prisustvovao ministar gospodarstva i održivog razvoja Tomislav Čorić.

Suradnja u području vodnoga gospodarstva između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine odvija se na temelju Ugovora o uređenju vodnogospodarskih odnosa koji je potpisan na razini Vlada Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 12/96). U skladu s člankom 2. Ugovora, ugovorne stranke sporazumno rješavaju sva vodnogospodarska pitanja, a osobito surađuju na izradi potrebne dokumentacije i obavljanju radova koji se odnose na: uporabu voda, zaštitu voda od onečišćavanja, zaštitu od štetnog djelovanja voda, održavanje vodnogospodarskih objekata, obnovu u ratu razrušenih vodnogospodarskih objekata i izgradnju novih, zajedničko nastupanje vezano uz osiguranje potrebnih financijskih sredstava iz domaćih i međunarodnih izvora za njihovu obnovu i izgradnju. Radi ostvarivanja ciljeva Ugovora osnovano je Povjerenstvo/Komisija za vodno gospodarstvo Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, koje se sastaje najmanje jednom godišnje. Posljednje, XXVII. Zasjedanje Povjerenstva/Komisije održano je 11. prosinca 2020. godine u virtualnom obliku.

Nadalje, na temelju Ugovora o uređenju vodnogospodarskih odnosa, 2015. godine sklopljen je Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o pravima i obvezama korištenja voda iz javnih vodnoopskrbnih sustava presječenih državnom granicom (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 6/15). U okviru suradnje na presječenim sustavima moguće je sufinanciranje izgradnje zajedničkih objekata za sustave koji su zajednički građeni ili će biti zajednički građeni te sudjelovanje zainteresiranih stranaka u pokrivanju dijela troškova investicijskog održavanja zajedničkih objekata u odnosu na odobrenu količinu vode koja se može isporučiti. Na temelju navedenog Ugovora, isporučitelji vodnih usluga i nadležne jedinice lokalne samouprave obiju država čiji su sustavi javne vodoopskrbe presječeni državnom granicom, potpisuju provedbeni ugovor o isporuci/prihvatanju vode (u razdoblju od 2017.- 2019. potpisano je pet provedbenih ugovora). U tijeku je usuglašavanje provedbenog ugovora za korištenje vode sa izvorišta Doljani na teritoriju Bosne i Hercegovine između Grada Metkovića i Općine Čapljina uključujući njihove isporučitelje vodnih usluga.

S ciljem zaštite voda u Neumskom zaljevu, Malostonskom zaljevu i Mljetskom kanalu, u Sarajevu je 21. srpnja 2004. godine sklopljen ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o zajedničkom financiranju održavanja i pogona regionalnog odvodnog sustava Komarna-Neum-Mljetski kanal (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 8/07). U svrhu potpune funkcionalnosti regionalnog odvodnog sustava Komarna-Neum-Mljetski kanal, dio kojega je izgrađen krajem 80-ih godina 20. stoljeća, radi se na rješavanju pitanja odvodnje priobalnog dijela Općine Slivno, dijela aglomeracije Malostonski zaljev, izgradnjom sustava kolektora i crpnih stanica koji su dijelovi Regionalnog odvodnog sustava (ROS) Komarna-Duboka-Repić-Klek-Neum-Ston-Mljetski kanal. Kako bi se osigurala funkcionalnost svih objekata Regionalnog odvodnog sustava s ciljem zaštite od onečišćenja priobalnog mora s kopna, potrebno je osigurati odgovarajuća sredstva i u narednim godinama.

Iz sredstava Europske unije u tijeku je zajednički projekt Zaštite podzemnih voda na području Klokot i Privilica-Bihać u regiji planine Plješevice i Kravskog, Koreničkog te Homoljskog polja. Područje obuhvaća 685 km², od čega je 13,8% (94,5 km²) na području Bosne i Hercegovine, a ostatak na području Republike Hrvatske. Grad Bihać ima nekoliko izvorišta za opskrbu pitkom vodom od kojih je najznačajnije izvorište Klokot, Privilica i Žegar. Rezultati redovitog testiranja pokazuju opadanje kvalitete vode, stoga se projekt provodi u svrhu zaštite tih izvorišta jer se radi o iznimno osjetljivim područjima te je na vrijeme potrebno poduzeti mjere njegove zaštite. S tim u vezi, u listopadu 2020. godine završena je Studija za uspostavu zona sanitarne zaštite izvorišta Klokot. Prijedlozi pojedinih dokumenata koji su pripremljeni u okviru predmetne Studije, bit će podloga za pripremu međudržavnog ugovora za uspostavu zaštitnih zona izvorišta koja se nalaze u jednoj državi, a zone zaštite se pružaju i u drugoj državi.

Ostale aktivnosti odnose se prvenstveno na smanjenje rizika od poplava odnosno projekte zaštite od štetnog djelovanja voda te druga pitanja od značaja za vodno gospodarstvo, o čemu strane redovito razmjenjuju informacije u okviru sastanaka Povjerenstva i pripadajućih potpovjerenstava.

Aktivnosti Ministarstva pravosuđa i uprave

Ministarstvo pravosuđa i uprave u 2020. godini nastavilo je s aktivnostima radi jačanja suradnje nadležnih institucija Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine vezano za učinkovito procesuiranje ratnih zločina. Uz aktivnosti kojima je cilj unaprjeđenje suradnje, Republika Hrvatska kontinuirano ukazuje kroz proces Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosne i Hercegovine o potrebi unaprjeđenja nacionalnog procesuiranja ratnih zločina u Bosni i Hercegovini primjenom međunarodnih standarda i procesuiranja svih ratnih zločina bez obzira na nacionalnost počinitelja zločina ili žrtve te problematičnost primjene dva kaznena zakona prilikom procesuiranja ovih najtežih kaznenih djela. Kroz navedene aktivnosti pokušava se osigurati da osumnjičenici i optuženici za ratne zločine iz redova hrvatskog naroda ne budu u nepovoljnijem položaju u odnosu na pripadnike drugih nacionalnosti.

Aktivnosti Ministarstva financija

Iz nadležnosti Ministarstva financija, Carinske uprave sljedeće aktivnosti upućene su na Bosnu i Hercegovinu, odnosno suradnju s Upravom za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine:

- suradnja u provjerama komercijalnih ili carinskih dokumenata koji su popratna dokumentacija u carinjenju pošiljki između dviju država nastavila se na temelju referentnih protokola Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europske unije i Bosne i Hercegovine i bilateralnog Sporazuma o suradnji u carinskim pitanjima između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine;
- program suradnje na kontroli kontejnera koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu preko Luke Rijeka, koji se odvija u okviru UNODC programa;
- prijava na twinning projekt u Bosni i Hercegovini gdje je Carinska uprava, kao mladi partner u konzorciju s austrijskom Agencijom za europske integracije dobila EU projekt daljnjeg unaprjeđenja poslovanja i usklađenja s pravnom stečevinom Europske unije Uprave za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine, koji se treba početi provoditi u 2021. godini, a u trajanju 18 mjeseci.

Aktivnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja

Ministarstvo znanosti i obrazovanja pruža snažnu potporu projektima povezanim s osiguravanjem što kvalitetnijih uvjeta za obrazovanje hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini te stoga ima potpisan Sporazum sa Sveučilištem u Mostaru o financijskoj potpori programu integracije Sveučilišta te potpori izvođenju nastave i obrazovanju nastavnika. Na temelju tog Sporazuma financirane su sljedeće aktivnosti:

- provedba nastavnog procesa i stručnog rada;
- opremanje, zakup i održavanje sveučilišnih prostorija;
- nabava stručne opreme i literature;

- pokrivanje troškova putovanja, smještaja i dnevnica nastavnika iz Republike Hrvatske koji sudjeluju u nastavi na Sveučilištu u Mostaru;
- sufinanciranje troškova poslijediplomskih studija na sveučilištima u Republici Hrvatskoj za zaposlenike Sveučilišta u Mostaru.

Za te je aktivnosti Ministarstvo znanosti i obrazovanja u 2020. godini izdvojilo ukupno 7,5 milijuna kuna.

Izvješće pripremilo: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova RH

rujan 2021.